

del i omfang og intensitet. Således forsvandt det oprindelige landsbystyre, efterhånden som bønderne økonomisk og retligt blev underkastet herremændenes magt, og det opstod først igen efter landboreformerne i det 18. århundrede. Det lokale selvstyre i byerne sygnede hen under enevælden, og magten gled over til kongens embedsmand, fogden. Den lokale magistrat blev sat under tilsyn af stiftamtmandene, og magistratens medlemmer blev efterhånden kun embedsmænd for kongen. Først mod enevældens slutning blev der igen et vist lokalt selvstyre, men det voksede sig langsomt stærkere, bl.a. under påvirkning af den franske revolution og den efterfølgende frihedsbevægelse i Europa, og med grundloven af 1849 indførtes det som princip i det danske folkestyre.

Det kommunale selvstyres omskiftelige tilværelse op gennem historien understreger imidlertid, at det ingenlunde er en selvfølge eller en uforanderlig størrelse. Tværtimod vil der altid være statscentralistiske strømninger båret frem af politiske magthavere og embedsmænd i troen på egen fuldkommenhed og mistroen til en lokalbefolknings evne til selv at tænke og tage stilling. Historien viser os, at det lokale selvstyre skal der kæmpes for.

Som under herremændene og under enevælden har det lokale selvstyre i årene med den borgerlige regering været under indskrænkning. En lang række drastiske indgreb er blevet gennemført uden det fjerneste hensyn til de vilkår, hvorunder kommunerne arbejder. Kommunerne er på denne måde i vidt omfang forsøgt gjort til statslige ekspeditionskontorer.

Forslaget om at lovgive om den enkelte kommunes skatteudskrivning betegner et nyt højdepunkt i denne udvikling. At lovgive om skatteudskrivningens størrelse (som efter ministerens ændringsforslag bliver resultatet for amtskommunernes vedkommende) er et indgreb af hidtil uset hårdhed, idet regeringen hermed på dette område fører amtskommunernes selvstyre tilbage til tiden før 1400-tallet, hvor det daværende råd fortrængte den statslige foged fra skatteudskrivningen. End ikke under den konservative regering i slutningen af sidste århundrede greb man så hårdhændet ind over for kommunerne som under denne regering.

F.eks. siger Viborg Amtsråd i en henvendelse til Folketingets kommunaludvalg:

»Viborg Amtsråd må kraftigt tage afstand fra disse lovforslag, der vil indebære et fundamentalt indgreb i det kommunale selvstyre og samtidig medføre en markant ubalance mellem indtægter og udgifter.«

Amtsrådsforeningen udtrykker det således:

»Amtsrådsforeningen må på det skarpeste tage afstand fra det foreliggende lovforslag, der bryder med nogle af de hidtidige bærende principper for kommunestyret i Danmark, nemlig retten til at den enkelte kommune og det enkelte amt selv fastsætter den skatteprocent, der er nødvendig for at finansiere de lokale og regionale opgaver. Kun via den enkelte kommunes og det enkelte amts selvstændige skatteudskrivning er det muligt at sikre en reel decentral indflydelse på det serviceniveau, der ønskes lokalt og regionalt. Forskelle i kommuners og amtskommuners skatter skal afspejle forskelle i det kommunale og amtskommunale serviceniveau.«

Indgrebet vil få katastrofale følger for såvel det lokale selvstyre som for serviceniveauet, ikke mindst på sygehus- og sygesikringsområdet.

Trods umulige styringsredskaber lægger regeringen de enkelte amtskommuner til last, at der sker et øget forbrug af sygehus- og sygesikringsydelse. Det indgik f.eks. som en forudsætning for fælleserklæringen fra maj 1986, at der ville ske en stigning på 2 pct. på sygesikringsudgifterne. Alligevel ser det ud, som om stigningen bliver på 5 pct.

Muligvis har regeringen ret i, at befolkningen ikke er begejstret for højere skatter. Men Socialistisk Folkeparti har ikke bare »muligvis«, men helt sikkert ret i, at befolkningen vil være endnu mindre begejstret for ikke at kunne blive behandlet i tilfælde af sygdom, og det vil være konsekvensen af lovindgrebet.

Fyns Amtskommune giver over for kommunaludvalget bl.a. udtryk for,

»... at udgiftsstigningen i sundhedssektoren ikke er et udtryk for amtskommunal ekstravagance, men et udtryk for større lægelig formåen og ændrede normer i befolkningen. Besparelser i den størrelsesorden, der er lagt op til, vil tvinge amtsrådene til at gennemføre reduktioner i behandlingkapaciteten med konsekvenser, som ikke vil finde forståelse i befolkningen.«